

TÁRSASÁGI HÍREK

TÖRÖK LÁSZLÓ

BESZÁMOLÓ AZ ÓKORTUDOMÁNYI TÁRSASÁG 2009/2010. ÉVI ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

A 2009-2010-es akadémiai évet az Ókortudományi Társaság 2009. májusi közgyűlésén, illetve a 2009. szeptember 18-i rendkívüli közgyűlésén megválasztott új elnökséggel kezdte meg. A 2009. májusi közgyűlés a következő tisztikart választotta meg: elnök: Zólyomi Gábor, vidéki elnökök: Gesztelyi Tamás, Farkas Zoltán, Nagyllés János, főtitkár: Török László, titkár: Szabó Ádám. A 2009. szeptember 18-i rendkívüli közgyűlésre azért került sor, mert májusi közgyűlésünkön a kincstárnok és jegyző megválasztása az ELTE Kari Tanács-termének esti bezárása miatt függőben maradt. A rendkívüli közgyűlésen e két elnökségi tisztségre következő tagtársainkat választottuk meg: kincstárnok: Adamik Béla, jegyző: Mayer Gyula. A közgyűlés a következő számvizsgáló bizottságot választotta meg: elnök: Simon L. Zoltán, tagok: Kopeczky Rita, Székely Melinda.

Tevékenysége első évében az új elnökség három feladatra összpontosította figyelmét. Az első a Társaság anyagi helyzetének áttekintése és a társasági vagyoni eddiginél átgondoltabb és lukratívabb banki elhelyezésének és kezelésének kialakítása. A feladat megoldásában kifejtett odaadó és szakértő munkájáért különös köszönettel tartozunk új kincstárnokunknak, Adamik Béla tanár úrnak.

A második feladat a felolvasó ülések lehetőségei szerint hosszabb távú tematikai szervezése volt, annak érdekében, hogy világosabb és kritikaiabb képet alkothassunk a 21. század eleji hazai ókortudományi kutatások perspektíváiról és korlátairól, és hogy a magunk módján, mégha csak közvetett módon is, de alkotóan folyjunk bele a kutatások irányának alakításába. A 2009 novemberre és 2010 áprilisa között megrendezett felolvasó ülések, túl az egyes előadások önmagukban való értékén, tanulságos benyomást adtak egy sor szakterület mai állásáról.

A harmadik feladat a fiatal óorkutatók intenzívebb bevonása a Társaság életébe. Első lépésként az elnökség előadásíró pályázatot hirdetett 40 évesnél nem idősebb kutatók számára a szöveges és tárgyi források kontextuális vizsgálatának tárgykörében. A beérkezett pályázatokat az Elnökség bírálta. A három legjobb helyezést elért szöveg idén, áprilisi felolvasó ülésünkön hangzott el, ezekre a megfelelő helyen még visszatérek.

FELOLVASÓ ÜLÉSEK

Budapest

2009. október 16.

2009–2010-es akadémiai évünk a hazai és egyetemes ókortudomány megbecsülése, a Társaság önazonossága, és az ELTE Bölcsészettudományi Kara és a Társaság közötti ideális kapcsolatok szempontjából egyaránt kitüntetett és ünnepi rendezvénnyel kezdődött. 2009 október 16-án a Bölcsészettudományi Kar Múzeum körúti F épületének földszinti előadótermét Kerényi Károlyról nevezte el. Ebből az alkalomból három előadás hangzott el:

SZILÁGYI János György: Kerényi Károly emlékezete

KOMORÓCZY Géza: "Primitive Democracy in Ancient Mesopotamia" Revisited: A Gilgames-eposzok egyik mozzanatának problematikájához

NAGY Árpád Miklós: Silvanus

2009. november 20.

NÉMETH György: A megkerült átoktáblák

MRÁV Zsolt: Róma császárai és Pannonia városai

2009. december 18.

KALLA Gábor: Ház, család, háztartás az óbabilóni kori Mezopotámiában

ESZTÁRI Réka: „Mindaz, ami az asszonyokra tartozik, s mit férfi nem láthat”. Egy mezopotámiai papnői cím értelmezési lehetőségei

2010. január 15.

BÁCS Tamás: Az utolsó újbirodalmi eltsír Thébában: egy nagy hagyomány vége?

IRSAY-NAGY Balázs: Két egyiptomi felirat: II. Ramszesz és Szemti, az *imhent* a királyi trónralépés problémája

2010. február 19.

BENCZE Ágnes: Magna Graecia, Ciprus, Kelet – rosszul dokumentált kapcsolatok az archaikus kori Mediterráneumban

PATAY-HORVÁTH András: Az olympiai Zeus-templom keleti oromcsoportjának virtuális 3D rekonstrukciója

2010. március 19.

NÉMETH Attila: Epikuros az ön-gondolásról

BÁRÁNY István: Empedoklés istenei

2010. április 16.

Ezen a felolvasó ülésünkön az előadásíró pályázaton legjobb helyezést elért három előadás hangzott el:

GÁBOR Sámuel: Theokritos csecsemő Héraklése és párhuzamai a posztklasszikus képzőművészetben

PÁSZTÓKAI-SZEŐKE Judit: *Taurinae* – egy papucs a Taurini földjéről? Római kori bőrpapucsok parafa talpbetéttel és pillangó formájú felsőrésszel

KOZÁK Dániel – Tamás Ábel: Minden út Rómába vezet. Tárgy és szöveg viszonya az irodalmi kommunikációban.

A pályázati kiírás értelmében a három helyezett közötti végső sorrendet a felolvasó ülés hallgatóságának szavazatai alakították ki. Ennek értelmében az első díjat Kozák Dániel és Tamás Ábel, a másodikat Pásztkai-Szeőke Judit, a harmadikat pedig Gábor Sámuel nyerte el.

2010. május 28.

BODNÁR M. István: Pythagoras, a nyelvőr (Br Lib Ass MS 37516)

A Társaság Budapesten a következő rendkívüli felolvasó üléseket rendezte:

2009. november 12.

Gertrud PLATZ: The Message of Re-using Coins and Gems in Late Antique Jewellery

2010. március 5.

Dominic O'MEARA: Plato's Invention of Open Philosophizing

2010. április 9.

Erika ZWIERLEIN-DIEHL: Seals, Cameos and Amulets – 3000 Years of Ancient Engraved Gems

Sajnálattal jegyzem meg, hogy a Társaság hagyományává vált a rendkívüli felolvasó üléseken való széles körű meg nem jelenés. Az Elnökség ezúton is ismételten kéri azon tagtársainkat, akik egy-egy külföldi tudós rendkívüli felolvasásra való felkérését javasolják, hogy segítsenek a téma iránt szakmailag érdeklődő hallgatóság megszervezésében. Különben nem kerülhetjük el az olyan eseteket, amikor egy klasszika-archaeológus három asszirológus, három egyiptológus és egy nubiológus előtt tartja meg előadását.

Debrecen

2009. november 1.

Gertrud PLATZ: Die Berliner Museumsinsel

2010. március 8.

HORVÁTH László: Az Archimédész palimpsestus alsó írásai és a szöveg kiadásának módszertana

2010. március 12.

DARAB Ágnes: Az Icarus-mítosz recepciója a magyar irodalomban

2010. április 7.

Erika ZWIERLEIN-DIEHL: Seals, Cameos and Amulets – 3000 Years of Ancient Engraved Gems

Pécs

2010. május 5.

Claude JACQUES: Kelet és Nyugat találkozása. Új ásatások Koh-Kerben.

Piliscsaba

2009. szeptember 16–17.

Nagyszombat–Brno–Piliscsaba. Nemzetközi tudományos konferencia

Jozef KORDOS: Thucydidean Elements in Cassius Dio

JUHÁSZ Erika: Eusebius von Caesarea und die Osterchronik

Irene RADOVA: Scholia to Apollonios Rhodios and Mythology

Marie ZAKOVA: Der lateinische Nebensatz in der sog. 2. Abhängigkeit

Katarina PETROVIOVA: Martinus Capella als subversiver Parodist der Fähigkeit zu wahrer Erkenntnis?

MARÓTH Miklós: Methods of Rhetoric Conviction II

Lenka FISEROVA: Emperor Frederic II of Hohenstaufen and His Ornithological Treatise *De arte venandi cum avibus*

Erika JURIKOVA: Matthias Bél and His Multilingual Scientific and Literary Work

POLGÁR Anikó: Das Drastische in der erzählenden Dichtung der Antike und des Barocks: Die Geschichte des *tereus* bei Ovid und I. GyöngyösiKatarina SOTKOVSKA: The Historical Work *Ungaria suis cum regibus* (1768) as a Source of Babai's Poetic Collections *Ungariae reges* (1773)

SIPEKI Nicol: Problem of Idioms' Translation in a Book of Latin Stylistics

TAKÁCS László: The "Tadeus" of Bartholomaeus Fontius

Daniel SKOVIERA: Die neulateinische Literatur in der Editionsprojekt "Bibliothek der slowakischen Literatur"

2009. október 22.

BERKES Lajos: Görög dokumentáris papiruszok

2009. november 17.

Textüberlieferung und Textgeschichte. Nemzetközi tudományos konferencia

Hermann HARRAUER: Papyrologische Forschungen in Ungarn

MINDA Mercédesz: A Papyrus from Prague: Prag. Gr. III. 284 200

BERKES Lajos: Eine Liste von Weinausgaben aus dem spätantiken Ägypten

MIHÁLYKÓ Ágnes: Christentum und Papyri

KONDÁKOR Szabolcs: "Canendus Thurso". A Panegyric from Brassicanus

Sebastiano PANTEGHINI: Die Kirchengeschichte des Nikephoros Kallistos Xanthopoulos

Angelo Bernasconi: Die Verzeichnis der griechischen Handschriften. Die Hände über die Handschriften

Francesca MARCHETTI: Illustration in a Byzantine Medical Manuscript: ms 3632, University Library in Bologna

Jozef KORDOS: "Tyrnavia crescens" – Building of Period and the Contemporary Rhetorical Theory

JUHÁSZ Erika: Die Briefe des Leon Diakonos

LIGETI Dávid: Fiktive Reden im Lebenswerk von Miklós Istvánffy

LOCSMÁNDI Dániel: Das Bild von Imre und István Szapolyai bei den humanistischen Geschichtsschreibern

2009. november 19.

Természettudomány az ó- és középkori latin és görög nyelvű irodalmakban. Tudományos konferencia

PATAKI Elvira: Természetrész és erkölcs Nagy Szent Vazul Hexaémeronjában

MÉSZÁROS Tamás: Hippokratés és az irodalom

MAYER Gyula: Az euklidési párhuzamossági axióma történetéhez

KÓTA Péter: Perinatális problémák: a magzati élet és a szülés az antikvitás és a középkor tudományos és népszerűítő irodalmában

KRÁHLING Edit: Lucretius-problémák

SZOVÁK Kornél: Egy humanista orvos élete

JUHÁSZ Erika: Békaegérmacskaharc

FARKAS Zoltán: *Hyospadismos*

TAKÁCS László: Persius és az orvostudomány

MARÓTH Miklós: A *De mundo* az aristotelési hagyományban

2009. december 10.

ÖTVÖS Zsuzsa: A Janus-vocabularium

2010. április 27.

Peter SCHREINER: Schreiben gegen das Vergessen: Formen der Erinnerung in der byzantinischen Schriftkultur

2010. április 29.

ILLÉS Imre Áron: Hispania városi közigazgatása a Flaviusok alatt

Szeged

2009. december 3.

TEGYEY Imre: A hősök szava. Az orális kommunikáció a homérosi eposzokban

2010. február 23.

WOJTILLA Gyula: Az ördög Indiában

2010. március 26.

PATAKI Elvira: Variációk Archilochos sírjára

2010. április 20.

TAR Ibolya: Aeneas-dráma? Az Aeneis 6. könyvének néhány aspektusa

2010. május 5.

SZÉKELY Melinda: *Praesidia in deserto*

IX. ÓKORTUDOMÁNYI KONFERENCIA

A kétévenkénti Ókortudományi Konferenciát, melynek megrendezéséhez Társaságunk ezúttal is jelentékeny anyagi támogatással járult hozzá, második alkalommal látta vendégül a Pécsi Tudományegyetem 2010. május 20–22. között. A Karsai György, Hajdu Péter, Visy Zsolt, Vilmos László és Bélyácz Katalin tagtársaink által szervezett konferencián a következő témakörökben hangzottak el előadások:

A görög és római dráma kutatásának újtjai ma. Szervező: Karsai György
Mágia. Szervező: Nagy Árpád Miklós
Az ókori Anatólia. Szervező: Simon Zsolt
Patrisztika. Szervező: Somos Róbert
Költészet és performance – az irodalmi nyilvánosság szinterei. Szervező: Déri Balázs
Cselekvésemélet és etika az ókorban. Szervező: Bene László
Epigraphia. Szervező: Németh György
Hatalmi propaganda és művészet az ókorban. Szervező: Gloviczki Zoltán
A Horatius-vers esztétikuma. Szervező: Hajdu Péter.
Nyelvészet és ókortudomány. Szervező: Egedi Barbara
Civilizációk találkozása az ókorban. Szervező: Vilmos László
Az ókor és a kora középkor ún. tükörirodalma (fejedelem- és polgártükrök). Szervező: Havas László
Maniliustól Macrobiusig. Szervezők: Simon Zoltán, Nagyillés János

A Társaság felolvasó ülésein elhangzott előadások élénk és elkötelezett ókortudományi munkáról adnak képet, mégha csak meglehetősen indirekt módon is. A pécsi konferencia a maga lényegesen bővebb időkeretével ennél közvetlenebb és főként részletesebb képet rajzolt ki. Ennek kritikai elemzését feltétlenül el kell végeznünk a közeljövőben annak érdekében, hogy a hazai ókortudomány minden területe megérkezzen szemléletében és gyakorlatában a 21. századba.

Társaságunk részt vett Lénárd Sándor emléktáblájának állíttatásában és ünnepélyes leleplezésében. Avató beszédet mondott Adamik Tamás professzor.

Társaságunk az elmúlt évben is súlyos veszteségeket szenvedett. Pályája csúcán tragikus hirtelenséggel távozott körünkől Vargyas Péter s elhunyt Tegye Imréné Baltház Teréz tagtársunk. Emléküket kegyelettel őrizzük.

Végezetül a Társaság hálás köszönetét fejezem ki az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának és Dezső Tamás dékán úrnak, amiért rendezvényeinknek 2009/2010-ben is nagylelkűen helyet adtak a Múzeum körüli campus különböző termeiben.

Díjak 2008/2009¹

Lénárd-díj: SIMON L. ZOLTÁN

Kerényi Grácia-díj: MIHÁLY ZSUZSA

¹ A 2008/2009. évi beszámolóból sajnálatosan kimaradt díjak, melyek ajánlásának szövegét a Szerkesztőség nem tudta megszerezni.

Díjak 2009/2010

Ábel Jenő emlékérem: SZABÓ MIKLÓS

Szabó Miklós az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1963-ban szerzett régészet–latin szakos diplomát. A hazai tudományos életben a Magyar Nemzeti Múzeum (1963), majd a Szépművészeti Múzeum (1966) munkatársaként kezdte meg működését. Muzeológusi tevékenysége mellett az ELTE fél-, majd teljes állású docenseként (1987) a klasszika archaeológia szak alapjaiból történő felépítésének, s az azóta nemzetközi hírűvé nőtt iskola megteremtésének feladatát is magára vállalta. Ettől az időszaktól kezdődően oktatási, kutatási, tudománypolitikai és tudományos szervezeti munkássága az Eötvös Loránd Tudományegyetemhez kötődik. A „tudományok doktora” akadémiai fokozat elnyerését (1987) követően hamarosan professzori és tanszékvezetői kinevezést kapott (1989 ELTE BTK Ókori Régészeti Tanszék), majd az 1995-ben megalakult Régészettudományi Intézet első igazgatója volt 2005-ig.

Tudományos munkássága elismeréseképpen 1996-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 2001-ben rendes tagjává választotta. Hazai oktatási tevékenysége mellett számos egyetem nagyhírű vendégprofesszora. Az itthoni régészeti tudományos élet szervezését számos rangos folyóirat és corpus szerkesztői munkájának magára vállalásával segíti, de külföldön is részt vesz folyóiratok és kézikönyvek szerkesztésében. Szabó Miklós akadémikus tudományos munkásságának nemzetközi szinten való ismertségét és elismertségét külföldi díszdoktori címek, akadémiai tagságok és tiszteletbeli társulati tagságok, magas kitüntetések is jelzik. Itthon is több tudományos és magas állami kitüntetésben részesült. A hazai és nemzetközi tudományos közéletben betöltött funkciói révén a régészettudomány és a magyar tudományos közélet legnagyobb szak tekintélyeinek egyike.

Szabó akadémikus a magyarországi és a nemzetközi régészettudomány iskolateremtő egyénisége, aki több évtizedes munkássága alatt tanítványok tucatjait nevelte ki és vezette el a doktori fokozatig. Legnagyobb nemzetközi visszhangot kiváltott eredménye annak az úttörő és azóta szerte a világban alkalmazott eljárásnak kidolgozása volt, amellyel a kelta művészethez a klasszika archaeológiában alkalmazott módszerekkel közelített. Ennek jelentősége a Szabó Miklós munkáiról írott nemzetközi recenziókban is nagy visszhangot kapott. Az utóbbi években annak a franciaországi Bibraçteben feltárt basilica-épületnek megtalálása és publikálása irányította Szabó Miklós munkásságára a figyelmet, amely a körülötte az utóbbi évtizedek folyamán kinőtt iskola munkájának eredményeképpen kapott nemzetközi hírnevet.

Szabó Miklós akadémikus pályája során elévülhetetlen érdemeket szerzett a hazai tudományos közéletben, kulturpolitikában és a felsőoktatás terén. Mind szűkebb kutatási területeinek, a klasszika archaeológiának és keltológiának, mind pedig a tágabb értelemben vett ókortudománynak világszerte ismert és elismert képviselője. Az Ókortudományi Társaság büszkén gazdagítja Szabó Miklós nevével az általa adományozott Ábel Jenő emlékérem tulajdonosainak sorát.

(Borhy László)

Marót Károly díj: FERENCZI ATTILA

Ferenczi Attila az ókortudatók középnemzedékének kiemelkedő tagja. Munkásságának középpontjában először a római ezüstkori epika, közelebbről Valerius Flaccus állott, s eredményeit szinte kezdettől külföldi orgánumban tette közzé: a *Philologus*-ban, a *Wiener Humanistische Blätter*-ben s egy, a *Zetemata* sorozatban megjelent gyűjteményes kötetben. Jól mutatja ez, hogy eredményei korán a nemzetközi mezőnyben is számottevőeknek bizonyultak. Valerius Flaccusra vonatkozó kutatásait azután 2003-ban megjelent könyvében foglalta össze, a római költővel foglalkozó egyetlen magyar nyelvű, monografikus igényű könyvben. Ferenczi ezzel valóban a nemzetközi kutatások egyik főáramába kapcsolódott bele, mely a 20. század második felétől egyre növekvő mértékben foglalkozott az addig a tudományos érdeklődésnek inkább a peremére szoruló ezüstkori és későókori latin költészettel. Ferenczi azt elemezte munkájában, hogyan ábrázolja a költő a klasszikus értékvilág problematikussá válását, s hogyan fogható ez meg jól az intertextualitásban: a szövegnek a korábbi szövegekhez, elsősorban természetesen Apollónios Rhodios ill. Vergilius eposzáinak szövegéhez való viszonyában. Így nemcsak az ezüstkori költőről, hanem tudatosan megidézett elődeiről is lényeges dolgokat tud elmondani.

Elég természetes volt ezek után, hogy Ferenczi figyelme az egyik nagy "előd", az Aeneis felé fordult, s így jelent meg, megint bizonyos előtanulmányok után, nemrégiben Vergilius-könyve. Bár Vergiliusról az elmúlt száz esztendő folyamán Magyarországon is sok fontos tanulmány jelent meg, az egyik legnagyobb római költőről könyv magyarul utoljára 1902-ben látott napvilágot, tehát nem vehetvén tudomást R. Heineken ugyanabban az évben közzétett, a Vergilius-kutatásban új korszakot megnyitó munkájáról. A Valerius Flaccus-monográfia után érthető, hogy Ferenczi, ha nem is csatlakozott maradéktalanul a harvardi iskola Vergilius-felfogásához, ő is azt mutatja meg, mennyire nem egyértelműek az Aeneisben a történések, az alakok ábrázolásai, s hogy ez nem a mű befejezetlenségéből, az *ultima manus* hiányából következik, hanem tudatos költői szándék eredménye. Mint Valerius Flaccus-monográfiájában, itt is kidolgoz bizonyos irodalomelméleti vonatkozásokat, de itt még nagyobb mértékben, mint ott, és a hermeneutika szellemében nagyobb figyelmet szentelve a befogadói vonatkozásoknak. Ferenczi így egy korszerű, a korhoz szóló Vergilius-képpel ajándékozta meg olvasóját, egy olyan kor olvasóját, mely nem hisz egyértelmű értékekben, mely tépelődve úgy érzi, "minden dolognak oly sok színe van", s mely kornak olvasója így a kétezer éves költőben a maga problémáinak, kétségeinek megjelenítőjére ismerhet. Lehet ennél többet kívánni?

Pedig Ferencziről nemcsak ennyit lehet mondani. Nemcsak az ezüstkori irodalmával kapcsolatos egyes írásaira gondolok, a Seneca drámáiról vagy a magyar Tacitus-fordításokról írtakra. Ferenczi csaknem egy negyedszázada tanít. Tanít: nemcsak ismereteket közöl, hanem lelkesít, ihlet, gondolkodásmódot formál. Tanítványai vannak, akik már elindultak a maguk útján, amint ezt az általuk írt munkák mutatják, akár önállóan jelentek meg azok, akár a Ferenczi Attila szerkesztette, de részben éppen tanítványai által írt tanulmányokból álló kötet mutatja: A rejtélyes Aeneis (2005).

Úgy vélem ennek alapján, hogy Társaságunk nem alaptalanul tünteti ki Ferenczi Attilát a Társaság első elnökéről nevezett díjjal.

(Ritoók Zsigmond)

Révay József-díj: PATAKI ELVIRA

Az Ókortudományi Társaság a 2010. évben a Révay József-díjat Pataki Elvirának ítéli oda, aki rendszeres és színvonalas kritikai munkásságával jelentős mértékben hozzájárul e tudományos műfaj ápolásához. Egyaránt készít nagyobb lélegzetű vitacikket (Antik Tanulmányok 2006 339-353: Újabb utak a hellénisztikus költészet kutatásában) és kisebb terjedelmű kritikákat, melyek elsősorban a görög költészet és mítoszértelmezés különféle modern megközelítéseit értékeli (Antik Tanulmányok 2007/2, 2009/1, franciául Gaia 2008, 2009).

(Mayer Gyula)

Faludi Szilárd-díj: SZILÁGYI ILONA

A kiemelkedő teljesítményt nyújtó középiskolai latintanárok munkájának elismerésére alapított Faludi Szilárd-díjat az Ókortudományi Társaság ebben az évben a Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma vezető tanárának, és egyben a Debreceni Egyetem Klasszika-filológiai Tanszékén a szakmódszertan előadójának, Szilágyi Ilonának ítéli oda. Szilágyi Ilona már hosszú évek óta, immár közel három évtizede tanítja a latin nyelvet nagy sikerrel gimnáziumában, és eddigi pályafutása során tanítványai révén jelentős eredményeket tudott felmutatni. Tanítványai Társaságunk versenyén sokszor értek el helyezést és számos kiemelt dícséretet vihettek haza. Legjobb diákjai közül hárman az arpinói nemzetközi Cicero-versenyen a magyar csapat tagjai voltak. Idén tanítványai többszörös dicsőséget szereztek felkészítő tanárunknak: a *maiores* kategóriában egy 7. helyezéssel (Herczegh Viktória Laura), egy 15. hellyel (Kustár Zsófia), a *minores* kategóriában pedig egy kiemelt dícsérettel (Szakál Zsuzsanna). Szilágyi Ilona ezen túl a latinoktatás módszertani fejlesztésében is jelentős szerepet vállalt például tankönyvírói tevékenységgel (*Linguam Latinam disco* 1-2. stb.). E díj odaítélésekor Társaságunk Szilágyi Ilona eredményes oktatói, szakmódszertani és nevelői tevékenységét díjazva egyben elismerését fejezi ki a Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziumának is, hogy oktatási programjában a latin nyelv tanításának méltó helyet és megfelelő körülményeket biztosít.

(Adamik Béla)

Kerényi Grácia-díj: EILER TAMÁS

Eiler Tamásnak köszönhető Seneca "Az örjöngő Hercules", "Agamemnon", és "A trójai nők" című tragédiáinak első magyar fordítása, melyek a Szenzár kiadó Seneca-összkiadásának harmadik kötetében jelentek meg. Mára így elmondhatjuk, hogy a Seneca neve alatt ránk maradt összes tragédia olvasható műfordításban is. Eiler Tamás kimagasló fordítói teljesítményt nyújt ezekben a darabokban, követi az eredeti metrumot, de nem törekszik a latin verselés teljes, a sormetszetekre is mindig kiterjedő reprodukciójára a magyar szövegben. A tragédiák jól olvasható és akár színpadon is mondható korszerű irodalmi nyelven szólalnak meg, amely ugyanakkor képes megmutatni a latin vers költői szépségét. Kerüli a régies, tájnyelvi és ritka szavakat, de őrzi az eredeti gondolatritmusát és érzékelteti a senecai versmondattal összetettségét.

(Ferenczi Attila)

KOPECZKY RITA – KRUPP JÓZSEF

BESZÁMOLÓ A 2009–10. TANÉVI ÁBEL JENŐ ORSZÁGOS LATIN TANULMÁNYI VERSENYRŐL

Az Ókortudományi Társaság – az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával – a 2009/2010-es tanévben is megrendezte, immár 46. alkalommal, országos, Ábel Jenőről elnevezett latin tanulmányi versenyt.¹ A 2010. február 5-i első, iskolai fordulón 45 vidéki és 19 budapesti résztvevő, azaz összesen 52 iskola 803 diákja versenyzett: 430-an a minores (Budapestről 201, vidékről 229) és 373-an a maiores (Budapestről 210, vidékről 163) kategóriában. A maiores kategória tételének címe „Rómeó és Júlia Babilonban”, a minoresé pedig „A szigorú hadvezér” volt. Az iskolákból 295 dolgozatot küldtek be, ebből 178-at a maior (Budapestről 103, vidékről 75), 117-et a minor (Budapestről 62, vidékről 55) kategóriában. A döntő fordulóra 45 (29 vidéki és 16 budapesti) iskolából hívtunk be összesen 204 főt, a maior kategóriában 106 (Budapestről 63, vidékről 43), a minor kategóriában 98 főt (Budapestről 51, vidékről 47), akik közül megjelent 99 maior és 90 minor versenyző. Ők április 10-én az ELTE BTK-n mérhették össze tudásukat. A maiores kategória tételének címe „A *pietas* egy példája”, a minoresé pedig „Fabius, a rettenthetetlen” volt. A két forduló tételei honlapunkon megtalálhatóak. A következőkben bemutatjuk a versenyünkön elkövetett jellegzetes fordítási hibákat, általánosabb körű nehézségeket, a döntő fordulóra koncentrálni, hiszen az első forduló tételeinek buktatóit a tanár kollégák versenyzőik dolgozatait javítva már megismerhették.

A *maiores* kategória döntőjén örvendetesen kevés hiba adódott félreolvasásból vagy félreszótározásból. A szótár címszavainak alapos áttanulmányozása terén azonban akadtak hiányosságok. A körültekintő szótárzás hiánya miatt értették félre sokan az első mondatban a *mulierem capitis dammatam* fordulatot; noha a szótár hozza a *capitis damno* 'halála ítélek' kifejezést, a versenyzők jelentős része nem tudott megbirkózni vele: a genitívusban álló főnevet sokan a mondat alanyához, a *praetor*hoz vonták jelzőként, s így „a főváros elöljárója” fordítást alkották meg. Gondot okozott a *triumviri capitales* kifejezés is. Bár a lábjegyzetben megadtuk, hogy jelentése 'börtönfelügyelők', ezt a magyarázatot sokan nem vették figyelembe. Általában véve sok versenyző nem képes értelmezni a lábjegyzeteket. Az adott helyen többen a történelemórákról is jól ismert triumvirekre asszociáltak, s ezt próbálták érvényesíteni fordításukban. A névmások közül a *quidnam* okozott nehézséget sokaknak, amennyiben a semleges nemű alakot személyre vonatkoztatták („ugyan ki”). A legnagyobb problémát a *servandae genetricis novam rationem* kifejezés jelentette, egyrészt a *gerundivum* szerkezet miatt – jöllehet a grammatikai jelenséget a versenykiírás értelmében a versenyzőknek ismerniük kellett –, másrészt azért, mert nem sikerült megtalálniuk a *ratio* szó itteni jelentését. Néhány versenyzőnél a fordítandó történet szokatlansága vitte félre a fordítást. A Thomas Köves-Zulauf római vallástörténetében is tárgyalt monda, melyben egy lány saját emlékével táplálja börtönben sínylődő édesanyját, néhány diák számára olyannyira meghökkentő volt, hogy átírták: az ő fordításukban azt édesanyja szoptatta lányát. (Egy fordítás volt, ahol viszont egy fiú táplálta az anyját.) Két-három olyan dolgozat akadt, melyek lényegében értelmetlen mondatokból álltak. A többség azonban megértette a szöveget, sőt, néhány szinte hibátlan fordítás is született.

A minores kategória tételének egyik fontos tanulsága volt, hogy sok diák nem tudja, hogyan használja fel a segítségként megadott lábjegyzeteket. Ez volt a helyzet a szövegben két helyen előforduló és lábjegyzetben megadott *cum historicum* esetében (magát a mondattani jelenséget a versenykiírás alapján ismertnek feltételeztük): többen megpróbálták a *historicum* jelzőt belefordítani a szövegbe (*cum Galli hostes Romam occupavissent* – „miközben a gallok a történetíró ellenséget, Rómát elfoglalták”). Visszatérő problémát jelentenek a névmások körüli értelmezési nehézségek, ami most éppen egy vonatkozó mellékmondatnál mutatko-

¹ E beszámolót közzétettük Versenyünk honlapján (<http://abeljeno.uw.hu>) is, amely a <http://www.okortudomany.hu/> oldalról is elérhető.

zott meg (*qui frustra illum appellabant territabantque* – „aki megzavarta, azt megkérdezte” stb.). Továbbra is gyakoriak az egyeztetési hibák, félreolvasások és félreszótározások (*mirabilem* vs. *miserabilem*, *audaciam* vs. *audientiam*, sőt: *vestem* vs. *Vestalem*). Máskor a még rutintalan versenyző eltévedt a szótári jelentések, ill. homonímiák rengetegében, és a mondatba legnehezebben beleilleszthető változatot választotta ki (így lett a *memorable exemplum religionis*-ből „a vallásos kötelességtudás említésre méltó kötete”, vagy az *in hostium manibus*-ből „az ellenséges alvilágban”). Néhány dolgozaton egyáltalán nem látszott, hogy készítője értelmes mondatokat próbál azonosítani a latin szövegben. Szerencsére azonban nem ez volt a jellemző: születtek jóformán hibátlan dolgozatok is, és a többség a kisebb félrecsúsztatások ellenére sikerrel megértette a szöveg lényegét.

A versenyen mindegyik, helyezést elért vagy kiemelt dicséretben részesülő tanuló az elismerő oklevél mellé könyvjutalmat is kap, ily módon összesen 81 főt díjazhatunk. A könyvjutalmakat idén tizenkilenc kiadó nagylelkű felajánlása biztosította: a Mundus, a Tinta, a Balassi, az Akadémiai, a Kairosz, az Enciklopédia, a Telosz, a Typotex, a L'Harmattan, az Argumentum, a Kalligram, a Glória, a Scholar, az Új Mandátum, a Holnap, az Atlantisz, a Szenzár, a Masszi és egy, a neve elhallgatását kérő kiadó. Mindannyiuknak ezúton is hálás köszönetünket fejezzük ki. Ezenkívül az Ókor című folyóirat szerkesztősége és kiadója, a Gondolat, a két kategória első három helyezettjének és tanáruknak egy éves előfizetést ajánlott fel.

Továbbá a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója, Csorba László a két kategória első 20 helyezettjének egy-egy tiszteleti családi belépőjegyet ajánlott fel, amelyet az év végéig lehet a díjazottaknak felhasználniuk. A részletekről hamarosan e-mailben tájékoztatjuk az érintetteket.

Végezetül szeretnénk köszönetet mondani minden latintanárnak és versenyző diáknak áldozatos munkájukért, az iskolák igazgatóinak a latinoktatás támogatásáért, a verseny szervezőbizottságának a sikeres lebonyolításáért. Versenyünk pénzügyeinek és pályázati teendőinek intézéséért továbbá köszönet jár Adamik Bélának, az adminisztrációs feladatok lelkiismeretes ellátásáért Nemes Júliának, a Verseny honlapjának karbantartásáért pedig Szakács Gábornak.

Összegzésképpen megállapíthatjuk, hogy versenyünk több évtizedes hagyományaihoz méltó módon zajlott le, és remélhetőleg fontos szerepet tud betölteni a középiskolai latinoktatás fennmaradásában, amely egyedül képviseli az ókori kultúrákat és nyelveket a középfokú oktatásban, és így döntő szerepet játszik a magyar okortudomány utánpótlásának biztosításában.

Az Oktatási Minisztérium és az Ókortudományi Társaság
Ábel Jenő Latin Tanulmányi Versenyének végeredménye
2009/2010. tanév

Maiores kategória

I. helyezett

Mészégető Dorottya, a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke,
tanára: Kudari Enikő, igazgató: dr. Párdányi Miklós

II. helyezett

Nagy Henrietta, a budapesti ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskolája növendéke,
tanára: Nagy Piroska, igazgató: Tomcsányi Péter

III. helyezett

Gál Tamás, a szentendrei Ferences Gimnázium növendéke, tanára: Zeke Szilárd, igazgató: Lukovits Milán

4. helyezett:

Módis László, a debreceni Református Kollégium Gimnáziuma növendéke, tanára: Mikó Gyula és Fehér Zsuzsanna, igazgató: Győri József

5. helyezett:

Farkas Pál Balázs, a budapesti Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kormos Zoltán, igazgató: Vízhányó Zsolt Sch. P.

6. helyezett:

Szabó Máté, a pannonhalmi Bencés Gimnázium növendéke, tanára: Csertán Judit, igazgató: Hardi Titusz OSB

7. helyezett: *Hercegh Viktória Laura*, a debreceni Kossuth Lajos Gimnázium növendéke, tanára: Szilágyi Ilona, igazgató: Kovács István
8. helyezett: *Czibulka Noémi*, a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Kudari Enikő, igazgató: dr. Párdányi Miklós
9. helyezett: *Tóth Péter*, a székesfehérvári Teleki Blanka Gimnázium növendéke, tanára: Gajda Péter, igazgató: Sipos Imre
10. helyezett: *Szűcs Emese*, a budapesti ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskolája növendéke, tanára: Nagy Piroska, igazgató: Tomcsányi Péter
11. helyezett: *Fenyvesi Attila*, a pannonhalmi Bencés Gimnázium növendéke, tanára: Csertán Judit, igazgató: Hardi Titusz OSB
12. helyezett: *Prohászka Zoltán*, a budapesti Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kormos Zoltán, igazgató: Vízhányó Zsolt Sch. P.
13. helyezett: *Balázs Gábor*, a budapesti ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskolája növendéke, tanára: Nagy Piroska, igazgató: Tomcsányi Péter
14. helyezett: *Németh Lilla*, a budapesti ELTE Apáczai Csere János Gimnázium növendéke, tanára: Jankovics László, igazgató: Munkácsy László
15. helyezett: *Kustár Zsófia*, a debreceni Kossuth Lajos Gimnázium növendéke, tanára: Szilágyi Ilona, igazgató: Kovács István
16. helyezett: *Krähling Katalin*, a budapesti Fazekas Mihály Gimnázium növendéke, tanára: Péli Ágota, igazgató: Hámori Veronika
17. helyezett: *József Anna*, a budapesti ELTE Apáczai Csere János Gimnázium növendéke, tanára: Beregszászi Magdolna, igazgató: Poros András
18. helyezett: *Almási Laura*, a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: dr. Gloviczki Zoltán, igazgató: Lami Pál
19. helyezett: *Farbaky István Ágoston*, a Bencés Gimnázium növendéke, tanára: Csertán Judit, igazgató: Hardi Titusz OSB
20. helyezett: *Szabó Ádám*, a székesfehérvári Garay János Gimnázium növendéke, tanára: dr. Gesztesi Enikő, igazgató: Heilmann Józsefné

Kiemelt dicséretben részesült

- Winkler Georgina*
Párkányi Eszter a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: dr. Gloviczki Zoltán
a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium növendéke, tanára: Berta Annamária
- Kudranyik Éva*
Tárnok László a kaposvári Munkácsy Mihály Gimnázium növendéke, tanára: Vörös Tamásné
a békéscsabai Andrassy Gyula Gimnázium növendéke, tanára: Patakiné Brezina Mária
- Bánki Dániel* a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
- Gantner Dániel* a budapesti ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskolája növendéke, tanára: Nagy Piroska
- Albert Zsuzsanna*
Kis Bálint a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: dr. Gloviczki Zoltán
a budapesti Budapest Fasori Evangélikus Gimnázium növendéke, tanára: Tasnádi Zsuzsanna
- Molnár Rebeka* a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: dr. Gloviczki Zoltán

<i>Fekete Tünde Margit</i>	a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
<i>Papp Mátyás</i>	a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
<i>Molnár Patrik</i>	a szolnoki Humán Intézet Gimnázium növendéke, tanára: Mucsi Józsefné
<i>Dénes Nóra</i>	a győri Kazinczy Ferenc Gimnázium növendéke, tanára: Lengyel Krisztina
<i>Motyovszki Nelli</i>	a szigetszentmiklósi Batthyány Kázmér Gimnázium növendéke, tanára: Nagy Judit
<i>Kiss Balázs</i>	a szekszárdi Garay János Gimnázium növendéke, tanára: dr. Gesztesi Enikő
<i>Tóthpál Sarolta</i>	a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
<i>Kovács Dávid</i>	a pannonhalmi Bencés Gimnázium növendéke, tanára: Csertán Judit
<i>Kugler Csilla</i>	a Szentendrei Református Gimnázium növendéke, tanára: Gergely Judit
<i>Grécs Ádám</i>	a pannonhalmi Bencés Gimnázium növendéke, tanára: Csertán Judit
<i>Pünkösti Zoltán</i>	a budapesti ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskolája növendéke, tanára: Nagy Piroska

Dicséretben részesült

<i>Bohacsek Dóra</i>	a budapesti Berzsényi Dániel Gimnázium növendéke, tanára: Kulin Veronika
<i>Vass Norbert</i>	a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: Pozsgay Valéria
<i>Kókai Dorottyá</i>	a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Kissné Kárpáti Zsuzsanna
<i>Szenci Zsófia</i>	a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Gazdag M. Gemma
<i>Szilágyi Alfréd János</i>	a váci Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Hantosné Reviczky Dóra
<i>Czina Réka</i>	a budapesti Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium növendéke, tanára: Kaszab László
<i>Kosik Zsófia</i>	a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Kudari Enikő
<i>Drexler Tamás</i>	a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: dr. Gloviczki Zoltán
<i>Pluhár Dóra</i>	a békéscsabai Andrásy Gyula Gimnázium növendéke, tanára: Patakiné Brezina Mária
<i>Bencze Ákos</i>	a budapesti Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kormos Zoltán
<i>Zych Kamila Magdalena</i>	a nagykanizsai Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Néder Balázs
<i>Leelőssy Ambrus</i>	a budapesti Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kormos Zoltán
<i>Langer Dániel</i>	a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
<i>Kollár Rebeka</i>	a kiskunhalasi Bibó István Gimnázium növendéke, tanára: Kovács Erika
<i>Tökés Imola</i>	a váci Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Darvas Mátyás
<i>Somi Tímea</i>	a berettyóújfalui Arany János Gimnázium növendéke, tanára: Vatai Judit

<i>Bogáti Fanni</i>	a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Kudari Enikő
<i>Pfaff Nóra</i>	a váci Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kalász Ákos
<i>Tóth Eleonóra</i>	a győri Kazinczy Ferenc Gimnázium növendéke, tanára: Lengyel Krisztina
<i>Karsai Dóra</i>	a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Csermely M. Irén
<i>Fehér Anna</i>	a nagykanizsai Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Néder Balázs
<i>Tamás Vivien</i>	a budapesti Eötvös József Gimnázium növendéke, tanára: Imre Flóra

Minores kategória

I. helyezett	<i>Gerencsér Anna</i> , a szentendrei Ferences Gimnázium növendéke, tanára: Zeke Szilárd, igazgató: Lukovits Milán
II. helyezett	<i>Pete-Pikó Klára</i> , a soproni Szt. Orsolya Római Katolikus Gimnázium növendéke, tanára: Sztrókay Adél, igazgató: dr. Kovács András
III. helyezett	<i>Horváth Janka Júlia</i> , a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium növendéke, tanára: Berta Annamária, igazgató: Gyóni András
4. helyezett:	<i>Seres Attila</i> , a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Illyés Erika, igazgató: dr. Párdányi Miklós
5. helyezett:	<i>Tóth Zsuzsanna</i> , a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Rér Áron, igazgató: dr. Párdányi Miklós
6. helyezett:	<i>Eckert Márta</i> , a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Dellamartina M. Róza, igazgató: Csermely M. Irén
7. helyezett:	<i>Hauser Mariann</i> , a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra, igazgató: dr. Párdányi Miklós
8. helyezett:	<i>Tóth Piroska</i> , a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Gazdag M. Gemma, igazgató: Csermely M. Irén
9. helyezett:	<i>Fődi Krisztina</i> , a kiskunhalasi Bibó István Gimnázium növendéke, tanára: Kovács Erika, igazgató: Pintér András
10. helyezett:	<i>Kovács Péter</i> , a budapesti Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kormos Zoltán, igazgató: Vízhányó Zsolt Sch. P.
11. helyezett:	<i>Hajós Flóra</i> , a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: Némethné Salamon Ágnes, igazgató: Lami Pál
12. helyezett:	<i>Németh Annamária</i> , a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Gazdag M. Gemma, igazgató: Csermely M. Irén
13. helyezett:	<i>Polgár Péter</i> , a budapesti Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium növendéke, tanára: dr. Kiss Gáborné, igazgató: Farkas György
14. helyezett:	<i>Lakihegyi Viktória</i> , a soproni Szt. Orsolya Római Katolikus Gimnázium növendéke, tanára: Sztrókay Adél, igazgató: dr. Kovács András
15. helyezett:	<i>Duha Bence</i> , a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Illyés Erika, igazgató: dr. Párdányi Miklós
16. helyezett:	<i>Kiss Zsófia</i> , a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Gazdag M. Gemma, igazgató: Csermely M. Irén
17. helyezett:	<i>Szőke Máté</i> , a budapesti Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kormos Zoltán, igazgató: Vízhányó Zsolt Sch. P.

18. helyezett: *Windisch Máté*, a budapesti Jedlik Ányos Gimnázium növendéke, tanára: Szilágyi Zsuzsanna, igazgató: Bese Benő
19. helyezett: *Kovács Zsófia*, a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium növendéke, tanára: Berta Annamária, igazgató: Gyóni András
20. helyezett: *Gazdag Brigitta*, a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium növendéke, tanára: Csizmazia Eszter, igazgató: Tölle Balázs

Kiemelt dicséretben részesült

- Jankovics Fanni* a budapesti Budapest Fasori Evangélikus Gimnázium növendéke, tanára: Tasnádi Zsuzsanna
- Tusor Anna* a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Kudari Enikő
- Dam Bernadett* a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Illyés Erika
- Fodor Dániel* a pannonhalmi Bencés Gimnázium növendéke, tanára: Csertán Judit
- Horváth Lili* a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium növendéke, tanára: Kaposi László
- Takács Enikő* a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium növendéke, tanára: Csizmazia Eszter
- Mucsi Éva* a gödöllői Török Ignác Gimnázium növendéke, tanára: Ullrich Balázs
- Oláh Márton* a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
- Derzsi Csilla* az érdi Vörösmarty Mihály Gimnázium növendéke, tanára: Somfai István
- Csipkés Csaba* a debreceni Tóth Árpád Gimnázium növendéke, tanára: Szűcsné Balogh Judit
- Gabnay Máté* a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium növendéke, tanára: Berta Annamária
- Cseri Emília Márta* a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Dellamartina M. Róza
- Solymossi Balázs* a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnázium növendéke, tanára: Berta Annamária
- Szakál Zsuzsanna* a Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma növendéke, tanára: Szilágyi Ilona
- Jäckl Marcell* a szigetszentmiklósi Batthyány Kázmér Gimnázium növendéke, tanára: Nagy Judit
- Pregun Flóra* a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
- Tóth Péter* a szentendrei Ferences Gimnázium növendéke, tanára: Zeke Szilárd
- Balázs Zsófia* a szentendrei Ferences Gimnázium növendéke, tanára: Zeke Szilárd
- Csonka Veronika* a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Paksy Nóra
- Hilt Bendegúz* a budapesti Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium növendéke, tanára: Illyés Erika
- Tóth Martin* a budapesti Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium növendéke, tanára: dr. Kiss Gáborné

Dicséretben részesült

<i>Kiss Szabolcs</i>	a kiskunhalasi Bibó István Gimnázium növendéke, tanára: Kovács Erika
<i>Szikinger István</i>	a budapesti Németh László Gimnázium növendéke, tanára: Gloviczki Zoltán
<i>Nikas Dániel</i>	a budapesti Budapest Fasori Evangélikus Gimnázium növendéke, tanára: Tasnádi Zsuzsanna
<i>Vass Réka Teodóra</i>	a budapesti Városmajori Gimnázium növendéke, tanára: Zaránd Kinga
<i>Lovász Levente</i>	a pannonhalmi Bencés Gimnázium növendéke, tanára: Czakóné Héray Zsuzsanna
<i>Márton Anett Roxána</i>	a sárbogárdi Petőfi Sándor Gimnázium növendéke, tanára: Árvai-Vucskics Ivett
<i>Török Tímea</i>	a gödöllői Török Ignác Gimnázium növendéke, tanára: Ullrich Balázs
<i>Karakai Soma</i>	a soproni Szt. Orsolya Római Katolikus Gimnázium növendéke, tanára: Sztróckay Adél
<i>Németh Anna Laura</i>	a budapesti Patrona Hungariae Gimnázium növendéke, tanára: Gazdag M. Gemma
<i>Szép Vanessa</i>	a budapesti Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium növendéke, tanára: Kaszab László
<i>Veér Zsófia</i>	a budapesti Városmajori Gimnázium növendéke, tanára: Zaránd Kinga
<i>Szántó András</i>	a budapesti Szilágyi Erzsébet Gimnázium növendéke, tanára: Szilágyi Andrea
<i>Bíró Anna Éva</i>	a mezőtúri Szegedi Kis István Református Gimnázium növendéke, tanára: Szerepi Erika
<i>Bakonyi Bence</i>	a budapesti Piarista Gimnázium növendéke, tanára: Kormos Zoltán
<i>Sörös Zsuzsanna</i>	a hajdúböszörményi Bocskai István Gimnázium növendéke, tanára: Soltész Tünde
<i>Péteri Julianna</i>	a budapesti Balassi Bálint Nyolcévfolyamos Gimnázium növendéke, tanára: dr. Kiss Gáborné
<i>Kovács Eszter Anna</i>	a Szentendrei Református Gimnázium növendéke, tanára: Gergely Judit
<i>Lőrincz Dániel</i>	a budapesti Szilágyi Erzsébet Gimnázium növendéke, tanára: Kürtiné Badár Ágnes
<i>Trinyik Flóra</i>	a mezőtúri Szegedi Kis István Református Gimnázium növendéke, tanára: Szerepi Erika
<i>Kovács Márton Benedek</i>	a debreceni Tóth Árpád Gimnázium növendéke, tanára: Szűcsné Balogh Judit